

Sygn. akt III KK 226/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Elżbieta Wawer

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **1. W. F.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k., art. 178b k.k. i art. 224 § 2 k.k.,

2. R. F.

skazanego z art. 226 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 lipca 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w S. na korzyść oskarżonych
od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć
zawartych w punktach 2a i 2b.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), orzekł
w sposób następujący:

1. uznał W. F. za winnego tego, że w dniu 27 czerwca 2020 r. o godz. 18:50 w miejscowości L. prowadził pojazd mechaniczny, tj. motorower marki R. (...) o numerach rejestracyjnych (...) w ruchu lądowym, będąc w stanie nietrzeźwości, a czynu tego dopuścił się będąc już prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w S., sygn. akt II K (...), za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, pomimo wydania przez osobę uprawnioną do kontroli ruchu drogowego przy użyciu sygnałów świetlnych i dźwiękowych, polecenia do zatrzymania pojazdu, nie zatrzymał niezwłocznie pojazdu i kontynuował jazdę, tj. przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. i art. 178b k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. uznał W. F. za winnego tego, że w dniu 27 czerwca 2020 r. o godz. 18:50 w miejscowości L., celem zmuszenia funkcjonariusza Policji sierż. szt. J. J. do zaniechania prawnej czynności służbowej, zastosował wobec niego przemoc, ruszając w jego kierunku z niewielką prędkością motorowerem marki R. (...) o numerach rejestracyjnych (...), w wyniku czego policjant aby uniknąć potrącenia musiał odskoczyć w stronę pobocza, tj. przestępstwa z art. 224 § 2 k.k. i za to skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł w stosunku do W. F. środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;
4. na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k. orzekł w stosunku do W. F. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku;
1. na podstawie art. 90 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego W. F. łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio;
2. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w stosunku do W. F. wymierzył mu karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- VII. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec W. F. świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 złotych na rzecz Funduszu P.;
- VIII. uniewinnił W. F. od czynu zarzucanego mu w punkcie 4. aktu oskarżenia, polegającego na kierowaniu w dniu 24 lipca 2020 r. o godz. 15:05 w Ł. motorowerem marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) mimo zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego względem niego na okres 3

lat przez Sąd Rejonowy w S. II Wydział Kamy wyrokiem zapadłym w sprawie o sygnaturze akt II K (...), tj. czynu z art. 244 k.k.

IX. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył W. F. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 27 czerwca 2020r. godz. 18:55 do dnia 28 czerwca 2020r. godz. 12:00;

X. R. F. uznał za winnego tego, że w dniu 27 czerwca 2020 r. o godzinie 18:50 w miejscowości L. znieważał funkcjonariuszy Policji z Posterunku Policji w Ł. sierż. szt. J. J. i post. Ł. Ł. podczas i w związku z pełnieniem przez wyżej wymienionych obowiązków służbowych, polegających na realizowaniu czynności związanych z zatrzymaniem nietrzeźwego kierującego, w ten sposób, że kierował w stosunku do wyżej wskazanych pokrzywdzonych słowa wulgarnie i powszechnie uznawane za obelżywe, tj. czynu z art. 226 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

XI. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie wymierzonej R. F. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności na okres próby roku;

XII. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał R. F. do informowania Sądu o przebiegu okresu próby pisemnie jeden raz na cztery miesiące;

XIII. zasądził od W. F. 120 zł tytułem opłaty, a od oskarżonego R. F. 60 zł tytułem opłaty i obciążył ich kosztami postępowania w sprawie w częściach równych.

Prokurator Rejonowy w S. zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść **W. F.** w całości. Zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu wbrew treści zarzutu zawartego w pkt 4 aktu oskarżenia, że W. F. dopuścił się czynu z art. 244 k.k. w dniu 27 czerwca 2020 r., a w konsekwencji uniewinnienia W. F. od zarzucanego mu czynu z art. 244 k.k., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że oskarżony czynu tego dopuścił się 24 lipca 2020 r.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie punktu VIII wyroku Sądu Rejonowego w S. i przekazanie sprawy w tym zakresie temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyrok w odniesieniu do oskarżonego R. F. nie został zaskarżony.

Sąd Okręgowy w B., wyrokiem z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt IV Ka (...):

1. uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie VIII i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania;
2. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 - a) uchylił rozstrzygnięcia zawarte w punkcie VI wyroku w przedmiocie orzeczonej kary łącznej, w punkcie XI w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie X oraz w punkcie XII;
 - b) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar orzeczonych wobec oskarżonego w punktach I, II i X orzekł karę łączną w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności.
3. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
4. zwolnił W. F. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od tego wyroku kasację na korzyść W. F. i R. F. wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w S.. Zaskarżył go w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach 2a i 2b i podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. i art. 434 § 1 k.p.k. - polegającego na tym, że Sąd Okręgowy w B. orzekł poza granicami zaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), uchylając w punkcie 2a wyroku rozstrzygnięcie zawarte w punkcie VI wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), w przedmiocie orzeczonej wobec oskarżonego W. F. kary łącznej 6 miesięcy pozbawienia wolności, uchylając rozstrzygnięcie zawarte w punkcie XI wyroku w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec R. F., a nadto uchylił punkt XII wyroku, którym nałożono na R. F. obowiązek wynikający z art. 72 § 1 pkt 1 k.k. oraz w pkt 2b wyroku orzekł wobec W. F. karę łączną w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji gdy nie zachodziły przesłanki do zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), w stosunku do oskarżonego R. F..

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w B. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego, wskazanych w zarzucie kasacji, co miało istotny wpływ na jego treść.

Sąd odwoławczy, rozpoznając apelację prokuratora, wniesioną na niekorzyść jednej z dwóch oskarżonych w tej sprawie osób, popełnił błąd co do personaliów oskarżonych uznając, że wszystkie rozstrzygnięcia zawarte w wyroku Sądu I Instancji dotyczą **W. F.**. Wskutek tego omyłkowo (co przyznał w uzasadnieniu wyroku) uchylił rozstrzygnięcia odnoszące się do innego oskarżonego – **R. F.**. Trzeba podkreślić, że wyrok Sądu Rejonowego w S. został zaskarżony apelacją wyłącznie w części odnoszącej się do **W. F.**, oraz że w sprawie nie zachodziły przesłanki pozwalające na zmianę wyroku w stosunku do współoskarżonego, przewidziane w art. 435 k.p.k. i (lub) art. 440 k.p.k., toteż wszelkie zmiany wyroku w stosunku do **R. F.**, dokonane w postępowaniu odwoławczym, wykraczały poza granice środka zaskarżenia inicjującego to postępowanie, jak również naruszały zakaz *reformationis in peius*.

Jak już wskazano, **R. F.** został skazany za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres roku próby. Ponadto na oskarżonego nałożono na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. obowiązek informowania o przebiegu okresu próby. Rozstrzygnięcia te nie były przedmiotem zaskarżenia, toteż wyrok w tym zakresie uprawomocnił się w pierwszej instancji.

Sąd odwoławczy uchylając rozstrzygnięcia zawarte w punkcie XI i XII wyroku Sądu Rejonowego w S. (pkt 2a), uchylił tym samym środek probacyjny w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie X i związany z tym obowiązek z art. 72 § 1 pkt 1 k.k. (pkt. XII).

Postępując w ten sposób rażąco naruszył przepisy art. 433 § 1 k.p.k. i art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k., jako że wykroczył poza granice zaskarżenia i orzekł na niekorzyść oskarżonego, pomimo że nie wniesiono na jego niekorzyść środka odwoławczego. Uchybienie to miało istotny wpływ na treść wyroku, bowiem

skutkowało niemożnością wdrożenia właściwego postępowania wykonawczego (skoro uchylono rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności), jak również opóźnieniem w wykonaniu wyroku, a tym samym późniejszym rozpoczęciem biegu okresu próby i (w razie pomyślnego jej upływu) zatarciem skazania.

Z kolei, wskutek błędu Sądu Okręgowego w B. oskarżonemu W. F. najpierw niepotrzebnie uchylono rozstrzygnięcie zawarte w punkcie VI wyroku Sądu I instancji w przedmiocie orzeczonej kary łącznej, a następnie połączono węzłem kary łącznej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzoną za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k., o którego popełnienie nie był on oskarżony (za to przestępstwo skazano inną osobę). Skoro wyrok Sądu I instancji w odniesieniu do tego oskarżonego został zaskarżony jedynie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie VIII, to jest uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu z art. 244 k.k., to również w stosunku do niego zaskarżone obecnie orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło z rażącym naruszeniem prawa oraz było dlań niekorzystne.

Sumując, w sprawie w toku postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w B. doszło do rażącego naruszenia prawa, to jest art. 433 § 1 k.p.k. i art. 434 § 1 k.p.k., co miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku.

Mając na uwadze charakter popełnionych przez Sąd II instancji błędów oraz ich ewidentny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, konieczne było uchylenie tego wyroku w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy nie podzielił natomiast wniosku skarżącego o przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania. W zaistniałym w sprawie układzie procesowym wydawanie takiego orzeczenia następczego było zbędne, jako że brak było przedmiotu, o którym mógłby orzec ten Sąd w ponowionym postępowaniu. Apelację prokuratora wniesioną na niekorzyść W. F. Sąd odwoławczy rozpoznał bowiem w całości. Podzielił podniesiony w niej zarzut oraz uwzględnił wniosek o uchylenie rozstrzygnięcia z punktu VIII wyroku Sądu I instancji i sprawę w tym zakresie przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania (pkt 1 wyroku). Z kolei, rozstrzygnięcia zawarte w punktach 2a i 2b, do wydania których doszło w instancji odwoławczej z przekroczeniem granic apelacji, zostały uchylone przez Sąd Najwyższy.

Powyższe w odniesieniu do oskarżonego R. F. jest równoznaczne z przywróceniem stanu sprzed wydania wyroku przez Sąd odwoławczy, a więc wykonaniu podlegać będzie wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 16 grudnia 2020 r. Natomiast w odniesieniu do oskarżonego W. F. – sprawę o czyn z art. 244 k.k. (w związku z uchYLENIEM w tej części wyroku Sądu I instancji – pkt 1) ponownie rozpozna Sąd Rejonowy w S.. Sąd ten przystąpi też do wykonania w pozostałym zakresie wyroku wydanego, wobec tego oskarżonego.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.